

Change Nothing

Yönetmen: Pedro Costa

Senaryo: Pedro Costa

Oyuncular: Jeanne Balibar, Rodolphe Burger, Hervé Loos

2009 / Portekiz, Fransa / Fransızca, İngilizce / 100'

Fransız sinemasının en zarif ve yetenekli oyuncularından olan Jeanne Balibar'ın ikinci albümünün kayıtları ve sanatçının daha sonra verdiği konserler sırasında çekilen *Ne Change Rien*, müzisyen kimliği ikinci planda kalan bir isme odaklanarak izleyiciyi şaşırtıyor. Pedro Costa, Balibar'ı Assayas ve Rivette gibi ustaların filmlerinden tanıyanları da şaşırtmak için izleyiciye Balibar'ın oyunculuğunu unutturuyor. Neredeyse yarım saat süren ve tek bir şarkının yinelenmesinden oluşan provalarda sanatçının kırılmasını, hatalarını ve bu hataları giderme çabasını izliyoruz. Balibar'ın sahne aldığı bölümler ise filmin en sonuna saklanıyor. Böylelikle perdedeki halini iyi bildiğimiz bir "persona"ya yeniden hayranlık beslemek yerine onun yaşadığı zorlu bir sürece tanıklık ediyor; Balibar'ın bambaşka bir yönü ile tanışıyoruz.

Son yıllarda Jonathan Demme'den Martin Scorsese'ye pek çok usta yönetmen, müzisyenler ve konser turneleri ile ilgili belgeseller çekti. Fakat bu filmlerin hemen hepsi sahne arkasında yaşanan çalkantıları hatasız sahne performanslarıyla birlikte sunarak izleyiciyi heyecanlandırmaya çalışan ve tanıdık dramatik yapıları izleyen çalışmalardı. Çoğu "sahne belgeseli" adeta bir macera filmini andıran bu "zorlukların ardından gelen başarı" izleşine uygun şekilde hareketli kameralarla çekilmiş ve dinamik biçimde kurgulanmıştı. Costa ise uzun statik planlardan oluşan, dingin bir filme imza atıyor. Böylelikle filmin görsel dünyası sonuçtan ziyade süreçle ilgilenen yapısına uygun hale geliyor. Costa hem planları uzun tutarak Balibar'ın performanslarını kesintisiz izlememize olanak sağlıyor hem de özenle kurduğu kompozisyonlar sayesinde görsel açıdan büyüleyici bir seyirliğe ulaşıyor.

Işığın ve gölgelerin neredeyse Balibar kadar önemli bir rol üstlendiği *Ne Change Rien*, sıradan bir kayıt stüdyosunu göz kamaştırıcı bir sahneye çeviren benzersiz bir atmosfere sahip. Hipnotize edici bu atmosfer sayesinde provalarla örülü zorlayıcı yapısına rağmen akıp giden, izleyiciyi müziğin ritmine ortak eden bir film bu. Costa kağıt üstünde son derece cılız görünen, tekrarlar kurulan bir filmi; izleyicinin zihnine kazınan görsel ve işitsel bir deneyime çevirirken siyah ve beyaz arasındaki her bir tondan faydalanıyor. Filmin görsel dokusunda, yönetmenin Balibar'ın güzelliğini perdeye yansıtmaktan çekinmemesinin ve bütün filmin adeta Balibar'a yazılmış bir aşk mektubu işlevi görmesinin de payı var. Costa bu noktada incelikli bir denge tutturuyor ve birbirinden çarpıcı yakın planlarda, dörtte üçü karanlıkta kalan kadrajın merkezinde yer alan Balibar'ın tüm etkileyciliğine rağmen tek boyutlu bir hayranlık nesnesine dönüşmesini engelliyor.

Ne Change Rien Costa filmografisinin iki ayrı kutbunu bir araya getiren bir köprü, yönetmenin sinemasında önemli ve ayrıcalıklı bir durak. Costa hem *O Sangué* (1989) gibi türler arasında gezinen stilize filmlere imza atmış hem de *Fontainhas Üçlemesi*'nde olduğu gibi belgelese yakın bir üslupla işçi ve göçmen öyküleri anlatmış bir yönetmen. *Ne Change Rien* bir sanat eserinin yaratım sürecini belgeleyen bir "emek filmi", ancak Costa bu süreci estetezi ettiği ve atmosfer ya da ritim gibi kavramlar üzerine gittiği için filmin alışıldık anlamda bir sanatçı portresi olduğu söylenemez. Costa'nın amacı filmine konu olan çalışmaların eksiksiz bir dökümünü sunmaktan ziyade kendi filmografisinde gözlemediği bir kırılmaya çözüm üretmek. Bu çabanın sonucu yönetmenin kendine özgü sinemasıyla tanışmak isteyenleri benzersiz atmosferi ve birinci sınıf müzikleri ile, Costa'yı tanıyanları ise belgeselin sınırlarını aşan cesur yapısı ile cezbedecek nadide bir mücevher.

Engin Karayel